

ERIC DE VROEDT

THE
NATION

5e aflevering

je noemde hem

isaac

Personages

De Beer van 's Gravenhage

Ismaël Ahmedovic

Damir Ahmedovic

Mariam Traoré

Ida Aschenbach

Alexander Aschenbach

Mark van Ommeren

Ludmilla Bratusek

Wouter Wolff

Sjoerd van der Poot

(proloog) dag 10, 20:05

de beer

De stad is tropisch nat van Westduinpark tot Drievliet toe. In natte kuilen wordt tergend traag gezocht, naar een fiets, een schooltas, naar een wonder of een clou. Oh Den Haag, wat zou je er voor geven, als je zonden werden vergeven, of weggevaagd werden door regen. Als de schreeuw uit kuil nummer zeven, echt verlossing was gebleken. Dat het niet alleen even zo leek en dat de kreten van de doorweekte zoekers, die van vermoeidheid haast bezweken na al die dagen, waren verstreken. Ze zeggen: de vondst is voor de geobsedeerde zoeker het beste medicijn. Maar het bleek dat ze slechts stuitten op wat een tunnel bleek te zijn. Een lange gang, gestut met dunne platen, in de fundering uitgegraven van het mother-fucking bouwterrein dat al een tijdje is verlaten. Een speciale eenheid is hier

om de klus te klaren met ervaring als hun wapen,
gaat de tunnel binnen raken, met ingehouden adem,
honden en zaklantarens. Met hoop op goede afloop.
Het goede is waar we op hopen. Aan het einde van
elke tunnel is licht, maar dat is gelogen, want in deze
is al het zicht door duisternis opgezogen. Zwarte
veren op de grond, Gabriel is net weggevlogen.

*De berging van Ismaël. Een scene in slow-
motion, als een 'tot leven gekomen standbeeld'.
Ismaël die door reddingswerkers uit de bouwput
wordt gehaald. Verlicht door verblindende
bouwlampen. De hoop en de hysterie van de moeders.
Van Ommeren en Bratusek proberen hen bij het kind
weg te houden. Dan wordt duidelijk: hij is dood.
Mariam stort in. Ida probeert haar te troosten.
Alexander omhelst zijn vrouw. Damir staat alleen.*

*op scherm: leader The Nation, titel van de aflevering,
dag 13*

(1) dag 13, 21:47

Wolff, thuis bij Van der Poot. De kamer wordt door een bewakingscamera gefilmd. Pavane van Fauré klinkt. Van der Poot komt binnen, schrikt.

wolff

Het was alsof er nooit meer een einde aan die regen kwam. Alsof God nog een appeltje te schillen had met ons. Vind je 't erg dat ik een cd'tje heb opgezet? Je hebt een indrukwekkende collectie. Je was vroeger zo jaloers op mijn tasje Japanse jazzplaten. Maar kennelijk heeft deze calvinist toch nog iets opgestoken van de muziekcolleges die ik hem destijds gaf.

van der poot

Die cd's zijn nog van Annemieke.

wolff

Vandaar die vreselijke Fauré-verzamelbox.
Een correctie overigens. Ik zei altijd: van Bach word

je slimmer. Blijkt toch niet waar te zijn. Ik kan
inmiddels die hele Goldberg met Glenn Gould
meekreunen, maar ik los er geen sudoku sneller mee
op. Dat jij nog cd's draait. Ik verwachtte van jou –
van der poot

We kunnen ook de Sonos aanzetten.

wolff

Probeer niet het spel mee te spelen, Sjoerd.

van der poot

Waarom niet?

wolff

Omdat je dit spelletje nog niet kent. Ik heb m'n
schoenen uitgetrokken. Ik had zulke warme voeten.
Net als vroeger: op m'n sokken op de zolderkamer
van m'n grote vriend Sjoerd.

van der poot

Wat doe je hier, Wouter?

wolff

Ik kom een drankje bij je drinken. Ik hoop dat je 't
niet erg vind dat ik al wat heb genomen.

van der poot

Je hebt gedronken.

wolff

Ik ben hier al zo lang. ‘Waar kom je zo laat vandaan, schat?’ Ik dacht: ‘Ik wacht ‘m op – met z’n favoriete champignonsoep.’ Maar toen je zo lang wegbleef – Ik ben vergeten hoeveel ik van deze nam. Ik betaal ’t je terug, beloofd. Het zou zonde zijn om ’t ongemerkt voorbij te laten gaan.

van der poot

Waar proosten we op?

wolff

Dat er eindelijk een dode is gevallen. Ismaël is dood, Sjoerd.

van der poot

Dat weet ik.

wolff

Of moet ik Isaac zeggen?

van der poot

Isaac?

wolff

Jij noemde hem Isaac.

van der poot

Ik vergiste me.

wolff

Een Freudiaanse vergissing.

van der poot

Daar geloof ik niet in.

wolff

Bid jij nog steeds?

van der poot

Elke nacht.

wolff

Heb je voor Ismaël gebeden? Het was een aardig joch. Kende 'm al sinds-ie zo klein was. Heb hem nog op m'n rug door Madurodam gedragen. Geen enkele aandacht voor welk minihuis dan ook, wilde vooral paardje spelen met oom Wouter. Dat jochie op mijn nek, zweethandjes op mijn voorhoofd, schoppende voetjes in mijn rug. Sneller paardje! Het is heerlijk zo'n kinderlijf tegen je aan te voelen. Ik

zou een verdomd goede vader zijn geweest.

Annemieke en jij hebben twee - ?

van der poot

Drie kinderen.

wolff

Je ziet ze niet zo vaak meer, sinds de scheiding –

van der poot

Om de twee weken in het weekend.

wolff

Ik kan me jou niet voorstellen met kinderen.

van der poot

En toch heb ik ze.

wolff

En kan jij ook een kind laten sterven?

van der poot

staat op

Oké –

wolff

Blijf zitten! Ik waarschuw één keer.

Van der Poot gaat weer zitten.

Isaac. De jongen die dood moest omdat God dat nou eenmaal verlangde. Of bijna dood, want misschien hoopte je dat-ie op 't nippertje werd gered. Zoals bij Abraham. Je verspreking verraadde je, Sjoerd. Alleen een goede vriend van vroeger herinnert zich de horrorverhalen over je gereformeerde opvoeding nog. Wilde je God bewijzen: ik kan dit? Ik durf het spel hard te spelen? Een kinderleven als de prijs voor een glorieuze toekomst? Voor de redding van de stad?

van der poot

Prachtig.

wolff

Je mag jezelf best een compliment geven.

van der poot

Ik complimenteer jou juist.

wolff

Ik dacht steeds: wat wil die jongen mij nou op dat bouwterrein laten zien? Gisteren hoorde ik pas over het speellabyrint. Ik zakte door de grond. Een houtje-touwtje-tunnelstelsel. Met fietspaadjes.

Geheime plekjes om een fikkie te stoken. Om stiekem je eerste zoen te geven. Gemaakt door kinderen uit aangrenzende wijken. ‘U bent de baas van Nederland.’ Wat hoopte hij? Dat ik jouw stad kon tegenhouden? Dat ik zijn kinderparadijs redden kon? Natuurlijk wilde ik komen kijken –

van der poot

Maar toen zagen wij elkaar.

wolff

Ja.

van der poot

En stonden we oog in oog.

wolff

Als op een presenteerblaadje. Had Ismaël mij daarvoor daarnaartoe geleid? Zodat jij die foto kon maken? Kamerlid Wolff, ’s avonds met kind op bouwterrein. Je wist dat ’t vernietigend was.

Daarmee haalde je elk onderzoek onderuit. Brak je elke weerstand. Hoeveel beloofde je hem? Een tientje? Je ouwe mobieltje?

van der poot

Misschien trok me dat in onze studietijd al in je aan. De eerste keer dat ik jou zag was in de mensa op De Boelelaan. Een heel groepje zat om je heen. Dat aan je lippen hing. Af en toe klonk er een lachgolf, een ‘oh’, een ‘ah’, maar meestal luisterde men gespannen. Na afloop vroeg ik aan een kerel: waar ging dat nou over? ‘Ach,’ zei-die, ‘een of ander kulverhaal, maar hij vertelde ’t weer fantastisch.’

wolff

Ik zag je heus wel, aan dat tafeltje. Achter je Max Weber. Met je oren gespist. Kwam ik naar je toe, wist je niet wat je moest zeggen. En dus bood je me maar een boterham met komijnekaas aan.

van der poot

De grootste fout in mijn leven.

wolff

Liep je planetje fout? Moest ie alleen maar een tijdje van de aardbodem verdwijnen? Was de politie te langzaam? Had je niet gerekend op stortregens in mei? Of kwam dood je bij nader inzien toch beter uit? Jij wist dat Ismaël in die tunnels zat.

van der poot

Ik wist van geen tunnel.

wolff

Jij zag waar hij heen rende.

van der poot

Ik dacht: ‘Die redt zich wel.’

wolff

Je kent je eigen bouwterrein.

van der poot

Ik ben de eigenaar; de aannemer gaat erover.

wolff

Precies op die plek laat je de volgende dag beton
storten.

van der poot

Hij betrad het terrein op eigen risico.

wolff

Een jongetje van elf?

van der poot

Die kinderen hadden daar nooit mogen spelen.

wolff

Hoe kan je beton laten storten zonder het terrein te checken?

van der poot

Het was een symbolische stort. De bouw zou op een andere plek van start gaan.

wolff

Een symbolische stort. Maar genoeg om Ismaël voorgoed van de buitenwereld af te sluiten. Genoeg om een kind te laten stikken onder de grond. Wat denk je dat ie z'n laatste uren gedronken heeft? Zijn eigen pis? Wat heeft ie gegeten? Het zand waar hij eerst nog zijn tekeningen in kerfde? Hij maakte de hel door, Sjoerd. De hel! Denk je dat God je daar niet voor straft? Jij hebt Ismaël vermoord, Sjoerd.

van der poot

Ken je dat schilderij? Precies zo eentje hangt er in het MOMA. Maar dan een met een groene streep. Ik koos voor de rode. Een diepdonker landschap. Met heel vaag, in de verte, een klein beetje licht. De rode streep herinnert mij eraan dat je nooit zonder bloed het licht zal bereiken.

wolff

Dat is een buitengewoon banale interpretatie van Rothko.

van der poot

Da's een buitengewoon banale manier om escargots te eten. Dat is volstrekt ongepast kleding voor die vernissage. Da's zo'n ordinair stuk muziek. Je kan 't nog steeds niet laten. Ik hou van Fauré!

wolff

Maar toch niet van die vreselijke Pavane! Ik heb geprobeerd je het onderscheid te leren tussen esthetische ontroering en sentiment –

van der poot

Hoe veel jazzplaten ik ook kocht, toch bleven de rijen altijd gesloten. Hoe veel van Foucault ik ook las, hoe vaak ik ook in een uitgestorven schouwburg zat. Altijd dat glimlachje als ik eens met een plaat van Keith Jarrett aan kwam zetten – 'da's echt wel een minder concert.' Die blikken van je vriendjes als ik enthousiast was over W.F. Hermans. Zelfs toen ik cum laude slaagde, deed je mijn succes af als

burgerlijk slavengedrag. En hemelde je je eigen
falen op als intellectuele autonomie.

wolff

Je bent en blijft een gereformeerde zielenpoot uit
Elspeet.

van der poot

Jouw tijd is over, Wouter. Van jou en je hele
intellectuele klik. Jullie hebben jezelf gereduceerd
tot accessoire, overbodig en te koop. Vandaag de dag
bepalen wij hoe we dat schijtschilderij interpreteren.
Je had 't niet door, maar hij hangt ondersteboven.
Omdat ik 'm zo veel mooier vind. Omdat ik wil dat
het licht in de hemel zit en daar beneden de hel. Ik
kende dat jongetje niet. Het was het lot dat wij
elkaar die avond zagen. De Alwetende gaf 't mij
cadeau.

wolff

Je hebt vals gespeeld, Sjoerd. Je kocht ambtenaren
om om bij het licht te komen. Met een
smaadcampagne stortte je een staatscommissie in de

duisternis. Je misbruikte een kind om mij te vernietigen.

van der poot

Dit is typisch links. Jullie klagen over rechtse complottheorieën maar omgekeerd is het allemaal één groot bedrog. ‘Safe City is door omkoping tot stand gebracht!’ En dus ben je ervan ontslagen de ware kracht ervan in te zien. ‘Het referendum is door valse tweets gewonnen!’ En dus hoef je nooit de kiezerswoede onder ogen te komen. ‘Je hebt een kind vermoord om mij ten val te brengen!’ Weet je waarom jij valt? Omdat ze je daarbuiten haten. Om je zelfvoldane kop. Jouw gebroken beloftes. Jouw gebrek aan fantasie.

wolff

En wat bied jij hen? Een etnisch zuiver, exhibitionistisch technodorp? Komen jouw beloftes wel uit? Maar ook jij zal struikelen.

van der poot

Alles is al een keer geprobeerd en dus zit het progressieve zondagskind bij de pakken neer. Waar

bied jij werkelijk de helpende hand? Niet de softe hand die de Ander tot slachtoffer reduceert. Maar de vuist die een keertje peper in die reten stopt.

wolff

Hoe ver ga jij voor je droom?

van der poot

Zo ver als nodig is.

wolff

Dus alles is geoorloofd.

van der poot

Ben jij bereid de prijs te betalen? Bloed, Wouter.
Als je iets van betekenis tot stand wil brengen, moet je je van alles losmaken. Napoleon had geen tijd voor een zoekgeraakt kind. Churchill offerde menig Kamerlid maar al te graag. Om een omelet te bakken, moet je eieren stukslaan. Vooruitgang is duur. Ik geef alles op. Alles wat mij lief is. Mijn comfort. Mijn veiligheid. Het leven zelf. Het kost me mijn vriendschappen, mijn gezin – De potentie moet vlees worden. Het koninkrijk volbracht.

wolff

Misschien is dat wat Ismaël mij wilde tonen. Jij denkt de stad van de toekomst te bouwen. Maar precies op de plek was het nieuwe Nederland allang aanwezig. Jouw droom vernietigt de werkelijkheid die er allang was. Talloze kinderen speelden daar met elkaar. Ismaëls stoeiden er met Jan-Petertjes. Marokkaantjes gingen op de vuist met hockeyboys. Nee, geen utopisch walhalla. Maar de klerezooi van alledag. Dat is op geen tekentafel te creëren, Sjoerd. Welke God verzint zoiets? De samenleving is niet van ons. Hij is van de jongens en meiden die hem zelf wel maken.

van der poot

Als ik dertig jaar geleden had voorspeld dat jij zo visieloos zou eindigen, had je je vriendjes van RARA op me afgestuurd.

wolff

Misschien durf ik eindelijk te springen zonder parachute.

van der poot

Je zal hoe dan ook te pletter slaan.

wolff

Ik ben gister uit de fractie gegooid. Mijn vriend heeft vannacht z'n spullen gepakt. Vanochtend zijn mijn ruiten door pedojagers ingegooid. In de tram werd ik bespuugd door dames die hysterisch hun kinderen bij mij wegsleurden. Mijn beste vrienden willen geen contact meer. Ik ben allang te pletter geslagen, Sjoerd.

van der poot

Fascinerend dat 't gewoon kan: iemand onherstelbaar schaden. Je hebt gelijk. Ik heb Ismaël vermoord. En toch wijzen alle vingers naar jou. De sporen op het net zijn nooit meer uit te wissen. Jouw naam, niet de mijne, is tot in de eeuwigheid gelinkt aan kinderporno en een dood joch. En met deze wanhoopsactie maak je je Wikipedialemma nog mooier. Straks sla je die vaas op mijn hoofd kapot en kan tegen zo'n tragisch verhaal geen saaie waarheid meer op.

wolff

Je hebt je verloren in mij.

van der poot

Tijd verloren aan jou, zal je bedoelen.

wolff

Je was destijds teveel van mij onder de indruk.

van der poot

Van jou – werkelijk?

wolff

Dat zei je zelf, toen je de vriendschap officieel opzei.

Woest was je, diep geschokt. Dat je beste vriend een
nicht bleek te zijn. Weet je, ik heb ook iets van jou
geleerd. Vroeger snapte ik niks van technologie.

Zelfs een vastgelopen VHS-band uit de recorder
krijgen lukte me vroeger zonder jouw hulp niet.

Fietste je middenin de nacht naar me toe om een
band van Tarkovski uit m'n apparaat te peuteren.

van der poot

Tarkovski – overschatte bullshit.

wolff

Maar je bleef wel tot het ochtendgloren meekijken.

Maar tegenwoordig ben ik minder bang voor

technologie. Ik hoop niet dat je 't erg vindt dat we al
een tijdje live zijn?

van der poot

Wat – ?

wolff

De hele wereld kijkt mee naar ons eindspel, Sjoerd.

Facebook Live.

van der poot

Ik heb niks – Wat heb ik gezegd?

wolff

Dat je Ismaël hebt vermoord. Dat weet je toch nog
wel? Je kan 't online terugzien, als je wil.

van der poot

Wat de fuck –

wolff

Dit is de samenleving die jij wilt. In Safe City
hebben we geen geheimen voor elkaar.

van der poot

Het was bij wijze van spreken –

wolff

Voor zoveel nuance heeft de gemiddelde reaguurder
helaas geen tijd –

van der poot

Wat is – ? Dit is belachelijk. Wat wil je van me?!

wolff

staat op

Ik heb wat ik wilde: een bekentenis.

van der poot

Wat doe je? Waar ga je –

wolff

Het was fijn je weer te spreken, Sjoerd.

van der poot

Dit is unfair. Wouter! Laat me 't verklaren. Luister
even naar me.

wolff

Naar jou? Waarom zou ik?

van der poot

Omdat ik zag wat er gebeurde. Jij was dolblij dat je
mij op dat bouwterrein zag. Geen enkel oog had je
nog voor wat het kind jou zo graag wilde laten zien.
Zo is het gegaan: Ismaël snelde niet vooruit over de

zandvlakte. Hij wachtte minutenlang op jou. Met vragende ogen: waar blijf je nou? Het enige wat jij nog zag was ‘een corrupte transactie’. Je draaide je om, vluchtte weg voor mijn blik. Ismaël volgde je, trok je aan je mouw. Jij schudde hem van je af. Bijna uit het zicht bedacht je je. Je draaide je om, stuurde Ismaël terug. Maar hij snapte ’t niet. Durfde niet. Was bang. ‘Maak een foto van die auto’s.’ Je werd boos op ‘m. Duwde ‘m. Hij viel op z’n rug. Hilde. Je troostte ‘m niet. Herhaalde je opdracht. Je liet ‘m daar alleen. Hij strompelde terug. Maakte de foto’s. Stuurde ze door. Ik knipperde met de koplampen; het kind schoot weg. Die tunnel in, waar hij de hele nacht bleef.

wolff

Omdat ie doodsbang voor je was.

van der poot

Jij bracht hem daar, Wouter. Jij bracht een elfjarig kind niet naar huis. Maar naar het bouwterrein van het project dat jij zo ontzettend haatte. Jij raakte hem

daar kwijt. Omdat je geen aandacht voor hem meer
had, maar geobsedeerd was door mij.

wolff

Waarom bleef ie dan de nacht in de tunnel zitten?

van der poot

Zodat jij hem niet kon vinden.

wolff

Hij mocht me. Ik gaf hem zijn fiets.

van der poot

Je schreeuwde tegen 'm. Schudde 'm door elkaar.

wolff

Eén fotootje moest ie voor me maken. Hoe moeilijk
was het om beide nummerplaten erop te krijgen?

van der poot

Een kind van die leeftijd snapt zoiets niet.

Hij was bang voor straf.

wolff

Ik ben oom Wouter.

van der poot

Die nu zo raar doet. Jij waant je in een wereld vol
corruptie, maar jij bent 't die vals speelt.

Je denkt een verlicht mens te zijn, maar het is
rancune die jou drijft.

wolff

Ik haat je.

van der poot

En toch kom je nooit meer van me af.

wolff

Sjoerd.

*Wouter trekt een pistool en schiet Sjoerd van der Poot
neer.*

blackout

op scherm: wordt vervolgd, aftiteling

The Nation, een productie van Het Nationale Theater, ging op 5 november 2017 in première in de Koninklijke Schouwburg in Den Haag.

Spel:

Saman Amini de beer

Bram Coopmans van ommeren / landschot

Tamar van der Dop kuypers / keursma

Hein van der Heijden wolff / sørensen

Antoinette Jelgersma advocate / ida

Keja Klaasje Kwestro bratusek

Mahfoud Mokaddem stijn

Mark Rietman wilzen / van der poot / clown

Vanja Rukavina damir / opnameleider

Pieter van der Sman geijssen / alexander

Romana Vrede mariam

Ismaël Ahmedovic wordt afwisselend gespeeld door Kayen Thode, Abdul Jalloh, Moïse Zoetekouw, Chergeo Pracht, Jamie Pinas

Concept, tekst & regie:

Eric de Vroedt

www.hnt.nl

aflevering 4

André Poppe

Robbert Akkermans

Neeltje Tromp

Stijn Bavert

Sadik Babacan

Tineke Toorenburg

Nationale Politie

Mariam Traoré

Wouter Wolff

Van der Poot

Ludmilla Bratusek Journalisten

De Beer van 's Gravenhage

aflevering 5

De Beer van 's Gravenhage

Wouter Wolff

Sjoerd van der Poot

aflevering 6

Damir Ahmedovic

Adem Ahmedovic

Ismaël Ahmedovic

Ida Aschenbach

Alexander Aschenbach

Mariam Traoré

Spel:

Saman Amini

Bram Coopmans

Tamar van der Dop

Hein van der Heijden

Antoinette Jelgersma

Keja Klaasje Kwestro

Mahfoud Mokaddem

Mark Rietman

Vanja Rukavina

Pieter van der Sman

Romana Vrede

Eric de Vroedt (Rotterdam, 1972) is artistiek leider van Het Nationale Theater in Den Haag. Hij verwierf bekendheid met zijn project *mightysociety*, een tiendelige reeks voorstellingen over brandende actuele en maatschappelijke kwesties. Vanaf 2008 regisseerde De Vroedt o.a. bij Toneelgroep Amsterdam, Toneelgroep Oostpool en Schauspielhaus Bochum. Bij Het Nationale Theater regisseerde hij *Race* (2016) en *The Nation* (2017).

Toneelwerk

The Nation – 6 afleveringen** – 2017

*Mightysociety*10* – 2012

*mightysociety*9* – 2011

*mightysociety*7 – 2010

*mightysociety*6* – 2009

*mightysociety*5 – 2008

*mightysociety*4* – 2007

*mightysociety*3 – 2006

*mightysociety*2* – 2005

*mightysociety*1* – 2004

Pendant la nuit – 2004

Couleur Locale – 2003

Go, baby go! – 2002

*Deze teksten werden eerder uitgegeven in de reeks van
De Nieuwe Toneelbibliotheek (nr 5,6,24,28,93 en 141)

**aflevering 4,5&6 zijn gepubliceerd in boekje #426